

Tlačová správa
Luxemburg 16. januára 2023

Množstvo nebezpečného odpadu v EÚ stále narastá

Napriek opatreniam EÚ na zníženie vzniku nebezpečného odpadu sa jeho množstvo v EÚ od roku 2004 neustále zvyšuje. Preskúmanie, ktoré dnes uverejnil Európsky dvor audítorov, objasňuje existujúce a budúce výzvy pri riešení nebezpečného odpadu: zlepšenie klasifikácie, zabezpečenie vysledovateľnosti, zvýšenie recyklácie a boj proti nezákonnému obchodovaniu, ktoré je stále lukratívnym podnikaním.

„Množstvo vytvoreného nebezpečného odpadu sa zvyšuje a EÚ musí tento problém riešiť,“ uviedla Eva Lindström, členka Európskeho dvora audítorov zodpovedná za toto preskúmanie. *„Najvhodnejšími spôsobmi nakladania s nebezpečným odpadom sú recyklácia a energetické zhodnotenie. Zneškodnenie by sa malo používať len ako posledná možnosť. V EÚ sa však stále zneškodňuje viac než 50 % nebezpečného odpadu. V tomto preskúmaní ukazujeme, že predchádzanie nebezpečnému odpadu a jeho spracovanie je ešte stále náročné, predstavujú však aj príležitosti.“*

Najlepším spôsobom, ako sa vysporiadať s nebezpečným odpadom, je v prvom rade zabrániť jeho vzniku. Toto je prioritou EÚ od roku 1991. Opatrenia EÚ sú zamerané na to, aby ovplyvňovali, akým spôsobom hospodárske subjekty navrhujú a vyrábajú výrobky, zabezpečili zodpovednosť znečisťovateľov za svoj odpad a poskytovali spotrebiteľom lepšie informácie. No napriek týmto iniciatívam sa množstvo nebezpečného odpadu vytváraného v EÚ neznižuje.

Nebezpečný odpad sa musí spracovať v špecializovaných spracovateľských zariadeniach v súlade s prísnyimi pravidlami a bezpečnostnými požiadavkami. Z toho vyplývajúca administratívna záťaž a vyššie náklady pre hospodárske subjekty vytvárajú riziko nezákonného obchodovania s nebezpečným odpadom, pri ktorom prevádzkovatelia neoznačia odpad, ktorý vytvorili, ako nebezpečný, a namiesto toho ho nezákonne vyhodia alebo prepravujú inde. Audítori zdôrazňujú, že správne zatriedenie a sledovanie nebezpečného odpadu by mohli pomôcť zabrániť nesprávnemu nakladaniu a nezákonným skratkám, ale konštatujú, že nebezpečný odpad sa v jednotlivých členských štátoch klasifikuje odlišným spôsobom. Audítori hovoria, že aj Európska komisia by mohla zintenzívniť svoje úsilie o harmonizáciu platných právnych predpisov EÚ. Zosúladenie vnútroštátnych elektronických registrov nebezpečného odpadu s plánovaným európskym registrom pre prepravu odpadu by umožnilo lepšiu vysledovateľnosť nebezpečného odpadu počas jeho celého životného cyklu.

V ideálnom prípade by sa mal nebezpečný odpad pripraviť na opätovné použitie alebo recykláciu. Veľká časť nebezpečného odpadu však nie je vhodná na opätovné použitie a recykláciu obmedzujú technické ťažkosti a nedostatok trhových príležitostí pre recyklované produkty. Audítori v tomto preskúmaní poukazujú na to,

Účelom tejto tlačovej správy je prezentovať hlavné body preskúmania Európskeho dvora audítorov. Úplné znenie preskúmania je uverejnené na webovom sídle eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

že príležitosťou na zmenu je zlepšenie recyklačných technológií a kapacít: napríklad zhodnocovanie kritických surovín z elektronických spotrebičov a iného odpadu by prispelo k strategickému autonómii EÚ.

Nezákonné obchodovanie a vytváranie nezákonných skládok s nebezpečným odpadom je stále lukratívny biznis: ročné príjmy len z nezákonného obchodovania sa odhadujú na 1,5 až 1,8 mld. EUR. Odhaľovanie, vyšetrovanie a trestné stíhanie sú zriedkavé a sankcie sú nízke.

Možnosti nezákonného obchodovania by mohlo obmedziť využívanie digitalizácie, ktorá je umožní lepšiu vysledovateľnosť nebezpečného obchodu a zamedzenie jeho nepravdivého deklarovania, ako aj mechanizmus viac odrádzajúcich sankcií. Zákaz akejkoľvek prepravy odpadu na zneškodnenie, ktorý Komisia navrhla v roku 2021, by tiež mohol pomôcť znížiť nezákonné obchodovanie s nebezpečným odpadom.

Základné informácie

V právnych predpisoch EÚ sa nebezpečný odpad vymedzuje ako odpad s jednou alebo viacerými nebezpečnými vlastnosťami, napríklad výbušnými, dráždivými alebo toxickými. Nebezpečný odpad môže poškodiť ľudské zdravie a životné prostredie.

Výroba (najmä kovov), čistenie vody a odpadu, stavebníctvo a ťažba spolu tvoria 75 % nebezpečného odpadu v EÚ. Nebezpečný odpad sa môže vytvárať aj v domácnostiach (napr. niektoré lieky, použité batérie, čistiace prostriedky, elektronické spotrebiče).

Na národnej úrovni sú za presadzovanie právnych požiadaviek EÚ pri nakladaní s odpadom zodpovedné krajiny EÚ. Komisia iniciovala mnohé konania o porušení povinnosti proti členským štátom, ktoré netransponovali do vnútroštátnych pravidiel požiadavky EÚ. Komisia má prehľad o financovaní nakladania s odpadom z prostriedkov EÚ vo všeobecnosti, pričom na programové obdobie 2014 – 2020 boli vyčlenené finančné prostriedky EÚ vo výške 4,3 mld. EUR, nie však špecificky o nebezpečnom odpade. Z dostupných údajov vyplýva, že toto financovanie sa poskytovalo najmä prostredníctvom programu Horizont 2020 na výskum a budovanie kapacít. Ďalšími veľkými zdrojmi financovania nakladania s nebezpečným odpadom sú Kohézny fond a Európsky fond regionálneho rozvoja. Okrem rozpočtu EÚ poskytujú finančné prostriedky na nakladanie s odpadom vrátane nebezpečného odpadu aj Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti a Európska investičná banka. Od prijatia nariadenia o taxonómii v roku 2020 EÚ zastavila financovanie spaľovania nebezpečného odpadu a jeho zneškodňovania na skládkach – aktivít, ktoré sa považujú za neudržateľné. Namiesto toho podporuje recyklačné činnosti.

Tento dokument nie je audítorskou správou, ale preskúmaním založeným najmä na verejne dostupných informáciách alebo materiáloch získaných osobitne na tento účel. Predchádzajúce publikácie EDA z tejto oblasti sa venovali [zásade „znečistovateľ platí“](#) a problematike [elektrického a elektronického odpadu](#) a [plastového odpadu](#).

Preskúmanie EDA s názvom *Opatrenia EÚ na riešenie rastúceho množstva nebezpečného odpadu* je dostupné na [webovom sídle EDA](#).

Kontakt pre tlač

Tlačové oddelenie EDA: press@eca.europa.eu

- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – Mobil: (+352) 691 553 547
- Vincent Bourgeais: vincent.bourgeais@eca.europa.eu – Mobil: (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu – Mobil: (+352) 621 552 224